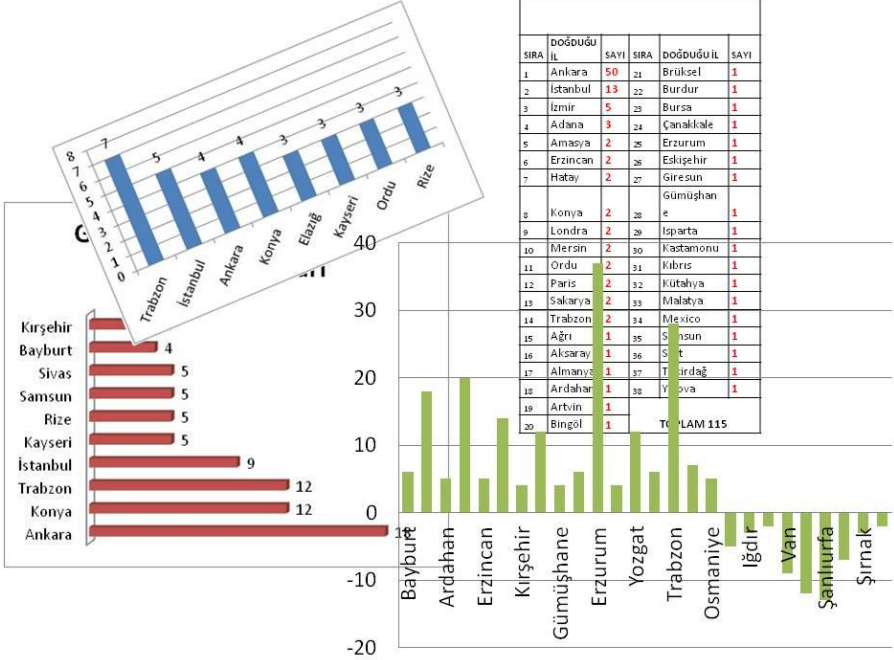

Devlet Kademelerinde Kürtler

Ayrımcılık, Ayrımcılığı Körükler

Kardeşçe, karşılıklı saygı ve sevgi içinde gidilecek bir yol ve varılacak bir gelecek olduğuna inanıyorum. Bu küçük çalışmanın da bu amaca hizmet etmesi en büyük dileğimdir.

Dr. Nurettin AYDIN

Mayıs 2020

ÖNSÖZ: Kürt Sorunu Türk Halkı İkna Olmadan Çözülmez

Bu araştırmayı yaptıktan sonra, karşıma çıkan tabloyu görünce, bu verileri yayınlayıp yayınlamama konusunda çok düşündüm. Doğrusu korktum. Başıma geleceklerden korktum. Eşimle defalarca değerlendirdim, yakın arkadaşlarıma danıştım, bundan dolayı soruşturmaya uğrayabileceğimi, suçlanabileceğimi, işimden olabileceğimi, içeri atılabileceğimi, bu riskin yüksekliğini konuştuk.

Evet, bu risk vardı. Fakat ortada ciddi bir sorun da vardı. Yıllardır süregelen, çokça ölümlere, yerinden edilmelere konu olan, Türkiye'nin bir kesiminin "bölünme, beka" gibi korkular ile ifade ettiği, diğer kesiminin de "devletten dışlanma, asimile edilme" şikâyeti ile ifade ettiği bir sorun. Ne çok hayat heba olmuş bu sorundan dolayı, ne çok bedel verilmiş...! Böyle bir durumda karşı karşıya kalabileceğim riski düşünmem doğru olur muydu?

Mevcut durumda herkes kendi mahallesine anlatıyor, herkes kendi cenahını konsolide etmeye çalışıyor görüntüsü var. Yani bir cenahta Türk'ün Türk'e propagandası, diğer cenahta Kürt'ün Kürt'e propagandası yapılıyor. Kimse karşı tarafı dinlemiyor. Böyle bir ortamdan uzlaşma çıkar mı? Elbette hayır!

Böyle bir ortamda sadece çatışma ateşine benzin dökülmüş olur. Kim kazanıyor? Bu işten Türk de kazanmıyor, Kürt de kazanmıyor! Bundan nemalanan bazı kesimler olabilir, ancak bu kesimler için onca bedel vermeye devam mı edeceğiz?

Türkiye’de Kürt Sorununu çözenin yolu Türk halkını ikna etmekten geçiyor. O zaman hem kullanılan dil, hem yöntem, hem de seçilen araçlar, öncelikle Türk halkını rahatsız etmemeli. Aksi halde sosyal psikolojide bilindiği gibi, kişiler karşı pozisyon alır ve koruma kalkanlarını devre sokarlar. Bu durumda çok haklı olduğunuz halde bile derdinizi anlatamazsınız. Bu nedenle bu kitapta ben dili yerine sen dili tercih edilerek, empati kanallarının açılması amaçlandı.

Verilerin kaynağı ile ilgili de şüphe olmamalı. Bunun için sadece Resmi veriler kullanıldı ve kaynaklar açıkça belirtildi. Ancak mahremiyet ve kişilerin güvenliği de çok önemlidir. Sözü edilen makamlardaki üst düzey yöneticilerin kişisel bilgileri, isimleri gibi bilgiler kitabın içeriğine yansıtılmadı. Bunun yerine sadece doğum ili bilgileri, istatistikî sayılar ve oranlar kullanıldı.

Kardeşçe, karşılıklı saygı ve sevgi içinde gidilecek bir yol ve varılacak bir gelecek olduğuna inanıyorum. Bu küçük çalışmanın da bu amaca hizmet etmesi en büyük dileğimdir.

İçindekiler

ÖNSÖZ: Kürt Sorunu Türk Halkı İkna Olmadan Çözülmez	2
Ayrımcılık Ayrılcılığın Yakıtıdır.....	5
Verilerin Kaynağı ve Toplanma Yöntemi	13
Bakanlık ve Genel Müdürlüklerde Kürtler	16
Diplomaside Kürtler.....	27
Kamu Yönetimi Koltuklarında Kürtler.....	32
Kürtlerin tamamı mı “güvensiz”?	42
Kürt Sorarsa Bölücü Olur, Sen Sorar mısın?	44
Yazar Hakkında	46

Ayrımcılık Ayrılkçılığın Yakıtıdır

Türkiye’de sokaktaki insanlara rastgele “Kürtler devlette her makama rahatlıkla yükselebiliyor mu?” diye sorarsanız, cevap verenin etnik kökenine göre, Türklerden yüksek oranda EVET, Kürtlerden de yüksek oranda HAYIR yanıtı alırsınız. İnsanlar böyle algılıyor ve bu algı birçok akademik çalışma ile desteklenmektedir.

Bu algı, toplumda Türk ve Kürtlerin bir birlerine ve devlete karşı inançlarını, güvenlerini etkilediği için, siyasal ve sosyal sonuçlar doğurabilecek bir algıdır.

Eğer bu algı sahadada doğrulanabiliyor ise, algılandığı şekli sahadaki durum ile örtüşüyor ise, yani Kürtler devlette bazı makamlara zor yükseliyorlarsa, o zaman devlete güvenini kaybeder, o devleti kendi devleti olarak benimsemekte sorun olur. Yok, eğer algı haklı gerekçelere dayanmıyor, uygulamalar bunu ispatlamıyorsa, o zaman bu algının neden kaynaklandığı araştırılıp bulunmalı ve bu algı düzeltilmelidir. Aksi takdirde bu algı iç ve dış kışkırtmalar için sürekli bir zemin, karıştırılmaya müsait ortam, kanatmaya hassas açık yara durumunda olur ki, işte bu gerçekten bir beka sorunu doğurabilir.

Peki, bunu bilmenin, bunu ispatın yöntemi nedir?

Kürtlerin bazı devlet kademelerine gelemediklerinin veya Türklere kıyasla zor geldiklerinin, algıdan, dedikodudan, söylemden öte ispatı nedir? Ne olursa, hangi veriler bunu desteklerse “Kürtler bazı makamlara zor geliyor” diyebileceğiz ya da “Kürtler de Türklere gibi her makama rahatça gelebiliyor” diyeceğiz?

Daha önceki çalışmalarda ve medyaya yansıyan söylemlerde “Kürtler devlette her şey oluyor, her makama kolayca gelebiliyor, bakın bu ülkede Cumhurbaşkanı dahi oldular” şeklinde belirtiliyor. Kürtlere göre ise “Merhum Özal’a atıfla yapılan bu gönderme bir yanıltmacadır, Kürtler sadece bazı etkisiz ve alt düzey makamlara gelebiliyorlar. Merhum Özal ise Kürt olarak bir yerlere gelmemiştir, 12 Eylül rejimi sonrası seçimle Türkiye Cumhuriyetine Başbakan ve Cumhurbaşkanı olduktan sonra, Kürt meselesinin çözümü için, taktik bir amaçla benim annem de Kürt’tür demiş bir siyasetçidir”. Yani Kürtler cumhurbaşkanlığı, başbakanlık, bakanlık, milletvekilliği, belediye başkanlığı gibi oyla gelinen siyasi makamlar ile devletin omurgasını teşkil eden, devlet yönetimi makamlarının farklı olduğunu, Kürtlerin kimlikleri ile devlette yüklemedikleri algısına sahiptirler.

O halde, seçimle gelinen siyasi makamlar dışında, atamayla gelinen devlet makamları bir ölçek olabilir.

Mesela devletin omurgasını oluşturan politika yapım, kamu yönetimi, diplomasi, güvenlik makamlarına atanmalarda nasıl bir dağılım olduğu bir fikir verebilir. Örneğin Bakanlıklar ve Bakan Yardımcılıkları, Genel Müdürlükler, Valilik ve Kaymakamlıklar, Büyükelçilikler, Emniyet Müdürlükleri gibi etkili makamlarda Kürtler ne oranda yer alıyor? Kürtlerin algılarını destekler şekilde hiç ya da çok az mı, yoksa Türklerin algılarını destekler şekilde eşit hatta daha çok mu?

Çünkü bu makamlar devletin omurgasını oluşturan, yatırımları yöneten, geleceği şekillendiren makamlardır. Mesela bir bakanlıkta, bakan ve yardımcıları daha alt kademelerdeki genel müdürlük ve daire başkanlıkları koltuklarına kimlerin oturacağını (üstlendiğim görevde başarılı olmak için tanıdığım, güvendiğim bürokratlar ile çalışmalıyım bahanesi ile) belirlemede etkili olabilir. Onlar da kendilerinden daha alt kademelerdeki müdür ve şeflere kadar bu uygulamayı indirir. Yönetim kademelerindeki bu yapılanma, işe yeni alınacak kişilerin sözlü sınavı aracılığı ile ayıklanmasını, tanıdıklarının seçilmesini kolaylıkla sağlayabilir. Yani tepedeki yönetici kurumun etkili tüm koltuklarını değiştirebildiği gibi, işe alımlar ile kimin bu kurumdan eklemek yiyip kimin dışlanacağını belirleyebilir.

Yukarıda faraza sözü edilen aynı bakanlık kendi faaliyet alanıyla ilgili yatırım kararları alırken, stratejik yatırımları yönlendirirken, nerenin kalkınıp nerenin yerinde sayacağına etkide bulunabilir. Örneğin bir bölgeye yoğun altyapı yatırımı yaparak, gelecek teknolojileri için hazırlayarak, otobanlar, güneş santralleri, sulama sistemleri kurarak kaderini değiştirebildiği gibi, aynı potansiyele sahip diğer bölgeye sadece cami temeli atarak, stadyum temeli atarak, sulama sistemlerini bir türlü bitirmeyerek bölgenin kalkınmasını ve bölge insanının iş aş sahibi olmasını yavaşlatabilir.

Bir vali, bir kaymakam yönettiği yörede yeni seçenekler oluşturarak, gençleri yönlendirerek bir yörenin kaderini olumlu yönde de, olumsuz yönde de değiştirebilir. Bir emniyet müdürü bir ildeki gençlerin uyuşturucuya mı, terör örgütlerine mi, yoksa üniversiteye mi yönelmelerini kendi uygulamaları ile etkileyebilir.

Hiç böyle etkileri olmazsa dahi Kürt gençlerinin Büyükelçi, Vali, Kaymakam, Hakim, Genel Müdür gibi makamlara rahatlıkla erişebileceği, liyakati uygunsu bu makamları elde edebileceği algısı ile devlete bağı ve aidiyet duygusu çok değişir. O zaman kim kendilerine, “bak sana eşit davranılmıyor, sana sadece alt düzey veya etkisiz makamların erişimi açıktır...” derse inandırıcı olmaz. Yani devletin bekası bu işten çok etkilenir.

O halde ölçek olarak, devletin bazı etkili makamlarına gelenlerin etnik kökenlerine bakmak bu konuda fikir verecektir. Bunun nasıl bileceğiz? Mesela bir Vali'nin veya bir Genel Müdürün etnik kökeninin Kürt olup olmadığını nasıl bileceğiz?

ÖN KABUL: Devletin önemli makamlarına atanmış yöneticilerin Kürt kökenli olup olmadıklarının bilgisine (%100 güvenli olmasa da en iyi ihtimal ile) doğum yeri bilgisi üzerinden ulaşılabilir. Örneğin Trabzon doğumlu birini (%100 doğru olmasa da büyük ihtimal ile) Türk kökenli, Hakkari doğumlu birinin de (yine %100 doğru olmasa da büyük ihtimal ile) Kürt kökenli olacağı varsayılmıştır. Bu varsayımı sınamak kolaydır. Her okuyucunun bilimsel bir araştırmaya bile gerek kalmadan, gözlem yoluyla etrafındaki 30 yaş üstü (ki sözü edilen makamlara atanmışlar ortalama 30 yaş ve üstüdürler), kişilerin doğum yerleri ve kökenlerini sorduğunda %90-95 bu varsayım doğrulanmaktadır.

O halde bazı yetkili koltuklarda oturan kişilerin doğum yerlerine bakarak, toplumdaki algının, yani Kürt kökenli vatandaşların bazı makamlara gelmelerinde ayrımcılık yapıp yapılmadığına bakabiliriz.

Bunun hesaplanması nasıl olacaktır?

HESAPLAMA YÖNTEMİ: örnek olarak 922 ilçe kaymakamının, ayırıcılık algısı oluşmaması için, doğum yerleri açısından ülke geneline milimi milimine hesaplanarak dağılması beklenemez. Ancak bilinçli bir müdahale yok ise, nüfusa oranlı ortalamalardan fazla sapması beklenmez. Rastgele dağılımda sapma olursa dahi, o sapmanın milliyetçi Türk kökenli vatandaşların yoğunlukta yaşadıkları iller ile Kürt kökenli vatandaşların yoğunlukta yaşadıkları veya son 20-30 yılda yoğun göç ettikleri illerdeki dağılımlar ve sapmalar da rastgele çıkması beklenir.

Peki, hangi ile ortalama kaç Kaymakam, kaç Büyükelçi, kaç Genel Müdür düşse bu normal sayılmalı, ya da özellikle bir müdahale olmadığı, ayırıcılık algısına neden olmayacak rastgelelikte bir dağılım olduğu kabul edilecektir? Bunu illerin Nüfuslarına göre veya daha da kolayı mevcut milletvekili kontenjan sayısına göre hesaplamak mümkündür. Her iki hesaplama da yapılmış ve nüfusu referans alındığında küsuratlı rakamlar çıktığından ve bir kişi (tam sayı) ile temsil edilecek makamları tam sayı olarak hesaplamak ve oranlamak daha kolay olduğundan dolayı, milletvekili kontenjan sayıları referans alındı. Buna göre illerin milletvekili kontenjan sayılarını, örneğin 3 milletvekili kontenjanı olan bir ile kaç vali, kaç kaymakam, kaç genel müdür düşerse bu normal olur hesabı yapılırken, 600 milletvekili

sayısını örneğin 922 kaymakam için hesaplandığında, $922/600=1,537$ gibi bir katsayı elde edilir. Bu katsayıya göre 30 milletvekili kontenjanı olan bir ilde ($30 \times 1,5=45$) 45-46 Kaymakam çıkması tam bir denklige yakın olurdu. Ancak böyle milimetrik hesaplamalar gerçekçi olmadığı için, ayrımcılık göstergesi olarak bundan daha büyük sapmalara bakmak gerekirdi. Bunun için, bu hesaplanan katsayıdan en az 3 kat sapma varsa ve bu istisnai sayılmayacak şekilde tekrarlanıyorsa, yani Kürt kökenli iller ile milliyetçi Türk kökenli iller arasında bu makul şekilde tekrarlanıyorsa bu anlamlı olurdu. Yani bu hesaplama göre milliyetçi Türk kökenli illerden Erzurum'a normalde 9 kaymakam kontenjanı düşerken 46 Kaymakam Erzurumlu ise, aynı şekilde bu durum Trabzon, Rize, Bayburt, Elazığ, Sivas, Yozgat, Çankırı, Ordu gibi illerde benzer yüksek oranlarda tekrarlanıyorsa, buna karşın Diyarbakır, Van, Hakkari, Şırnak, Mardin gibi illerde tam tersi bir durum tekrarlanıyorsa o zaman rastgele bir dağılımdan söz etmek güç olur.

Bu yöntem ile devletin resmi verileri üzerinden Bakan, Bakan Yardımcısı, Genel Müdür, Vali, Kaymakam, Büyükelçi, Emniyet Müdürü gibi bazı devlet makamlarını dolduran yöneticilerin doğum yerlerine bakılıp listelenmiştir. Elde edilen bulgular tablo ve grafik şeklinde, yorumsuz olarak aktarılmaktadır. Yorum

tamamen okuyucuya bırakılmıştır. Sadece Őu kadarını söyleyebilirim, bu dađılımlar gerçekten dűŕűndűrűcű sonuçlar sunmaktadır ve bunun űzerinde durulmalıdır. Zira gűncel olan bu veriler, yine birçok kurumun resmi internet sitesinde yer alan geçmiŕ yűneticilerinin dođum yerlerine bakıldıđında da Kűrt kűkenli vatandaŕların yođun yaŕadıđı illerden yűneticilerin azlıđı bariz bir farkla gűze çarpmaktadır. Aynı veriler Tűrkiye'deki mezhep dađılımı veya son yıllardaki seçim sonuçlarında siyasi parti tercihleri űzerinden deđerlendirilirse de ilginç sonuçlar çıkabilir. Ancak bu çalıŕmada sadece Kűrt kűkenlilerin ayrımcılık algısı ekseninde bakılmıştır.

Devlet ile bir etnik grup arasında zaten sorunlu olan iliŕkiler ayrımcılık algısı ile de gűçleniyor ise, űstelik bu algı resmi veriler ile de ispatlanabiliyorsa, o zaman devletin bekasını űnemsediđini iddia edenlerin daha bűyűk hassasiyet gűstermeleri beklenir. Zira devlet uygulamalarındaki ayrımcılık, ayrılıkçı akımların yakıtıdır.

Verilerin Kaynağı ve Toplanma Yöntemi

VALİLİK VE KAYMAKAMLIK VERİLERİ: Bu verilerin temininde İçişleri Bakanlığı resmi web sitesi (<https://www.icisleri.gov.tr/valilikler>) 30.03.2020 tarihli yüklü bilgiler kullanılmıştır. Site üzerinden il ismine tıklandıktan sonra açılan il valilik sayfasından il, ilçeler ve kaymakamlık alt sayfalarına bakılmıştır. 81 il Valisinin tamamının özgeçmişleri resmi internet sitelerinde verilmiştir. 922 kaymakamın büyük kısmının doğum yerleri resmi internet sitelerindeki özgeçmişlerinde yazılmıştır. Az sayıda Kaymakamın öz geçmişlerinde doğum yerleri belirtilmemiş. Bunlar için ulusal ve yerel gazetelerde kendileri ile ilgili yapılan haberlerden doğum yeri bilgileri elde edilmiştir. 922 kaymakamın 20 tanesinin doğum yeri bilgileri ne internet sitelerinden ne de medyadan sağlanamamıştır. Haliyle değerlendirme 902 kaymakamın verileri üzerinden yapılmıştır.

EMNİYET MÜDÜRLÜKLERİ VERİLERİ: 81 ilin tek tek emniyet müdürlüklerinin resmi internet sitelerinden, il emniyet müdürlerinin özgeçmişlerine bakılmış, oradaki veriler derlenmiştir. Az sayıdaki yöneticinin özgeçmişinde doğum yeri belirtilmediği için yerel medyada atamaları sırasında kendileri ile ilgili haberlere bakılmış, buna rağmen 10 yöneticinin doğum yeri

belirlenememiştir. Değerlendirmede 71 il emniyet müdürünün verileri kullanılmıştır.

BAKAN VE BAKAN YARDIMCILARI: Her bakanlığın resmi internet sitelerinde bakan ve bakan yardımcıları ile ilgili özgeçmiş bölümlerinden doğum yeri bilgileri elde edilmiştir. Değerlendirmede 16 bakan, 54 bakan yardımcısının verileri kullanılmıştır.

GENEL MÜDÜRLER: Her bakanlığın resmi internet sitesinde yer alan genel müdürlük veya eş düzeyde sayılan başkanlıkların (Daire Başkanlıkları değil, sadece genel müdürlük düzeyinde sayılan kurum başkanlıkları) resmi internet sitelerine teker teker bakılarak, öz geçmiş bölümlerinde yöneticilerin doğum yerleri elde edilmiştir. Az sayıda yöneticinin verileri resmi sitedeki özgeçmişlerinde bulunamayıp medyadan yapılan araştırma ile elde edilmiştir. Değerlendirmede doğum yeri bilgisine ulaşılan genel müdür sayısı 144 kişidir.

BÜYÜKELÇİLER: Bakanlığın resmi web sitesi (<http://www.mfa.gov.tr/default.tr.mfa>) ana sayfada, “Dış Temsilcilikler” bölümünde yer alan ülkelerin adlarına teker teker tıklanarak, büyükelçilik bulunan ülkelerin (bazı ülkelerde büyükelçilik düzeyinde temsilimiz yoktur), elçilik internet sayfalarında büyükelçilerin özgeçmişlerine bakılarak doğum yeri

bilgileri toplanmıştır. Deęerlendirmelerde 115 ¼lkedeki b¼y¼kel¼imizizin doğum yeri bilgileri elde edilmiştir.

Veriler alındığında (Nisan-Mayıs 2020) İ¼iřleri Bakanlığındaki toplam n¼fus 72 milyondur. Son g¼ncellemelere g¼re T¼rkiye'nin N¼fusunun 83 milyon olduğu medya haberlerine yansımaktadır, ancak bu ¼alıřmada sadece resmi verilerin kullanılması ilke olarak belirlendiğinden dolayı, i¼iřleri bakanlığı ve valiliklerin resmi web sayfalarındaki veriler kullanılmıştır.

Bakanlık ve Genel Müdürlüklerde Kürtler

Halihazırda Türkiye’de 16 bakanlık, yani 16 bakan var. Bir bakanın bir yerden olması, o il’e ayrıca yapılacak yatırımlarda artış olmasa bile, en azından o il’de öteden beri çözülemeyen sorunların çözülmesi için bir ayrıcalıktır. Daha da önemlisi, Kürt kökenli illerden kişilerin tamamı için, “bak biz ötekileştirilmiyoruz, bizden de bakan çıkabiliyor” mesajıdır.

Mayıs 2020 Bakanlar Nereli?			
İstanbul	3	İzmir	1
Trabzon	3	Kayseri	1
Ankara	2	Konya	1
Antalya	1	Manisa	1
Bilecik	1	Ordu	1
Gaziantep	1	TOPLAM	16

Yukarıdaki tabloda 16 bakanın doğum yerleri var. Aralarında Doğu ve Güneydoğu illerinden, yani Kürt kökenli vatandaşların yoğunlukta olduğu illerden kimse yok. Peki, başka illerden doğmuş olup da yine de Kürt kökenli olan kimse var mı? Bilindiği kadarıyla yok. Yani Kabinede hiçbir Kürt yok.

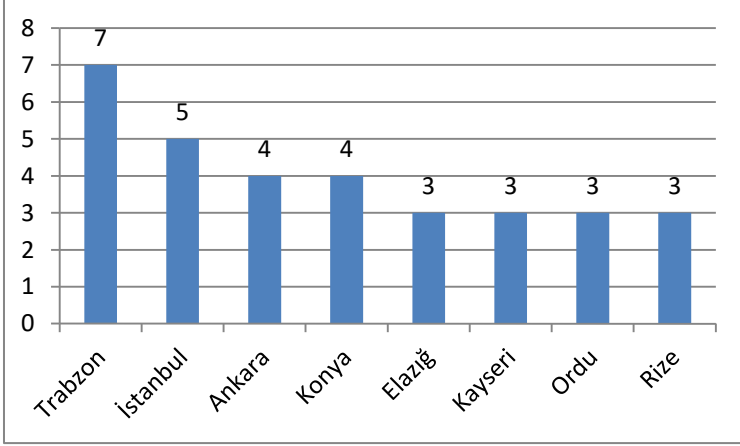
Gerçi 16 bakan 81 il, her ilden bir bakan olacak değildir, “yoksa yoktur, ne olmuş yani” diyebiliriz. Nihayetinde

daha önce Diyarbakırlı, Urfalı, Vanlı bakanlar oldu, şimdi tesadüfen olmaması bir ayrımcılığın ispatı sayılmaz diyebiliriz. Bunda haklı da olabiliriz. Bu yeterli veri değil, Bakan yardımcılarını bakalım.

Bakan Yardımcılarının Doğum Yerleri					
Sıra	Doğum Yeri	Sayı	Sıra	Doğum Yeri	Sayı
1	Trabzon	7	15	Çanakkale	1
2	İstanbul	5	16	Çankırı	1
3	Ankara	4	17	Çorum	1
4	Konya	4	18	Erzincan	1
5	Elazığ	3	19	Gaziantep	1
6	Kayseri	3	20	Karabük	1
7	Ordu	3	21	Kırşehir	1
8	Rize	3	22	Malatya	1
9	Kastamonu	2	23	Manisa	1
10	Sivas	2	24	Niğde	1
11	Şanlıurfa	2	25	Sinop	1
12	Tokat	2	26	Viyana	1
13	Almanya	1	TOPLAM: 54		
14	Bolu	1			

54 bakan yardımcısı arasında Şanlıurfa'dan 2, Gaziantep'ten 1 (Elazığ'da Doğu Anadolu bölgesindedir ancak Türk milliyetçiliği ile öne çıkmış bir ildir) bakan yardımcısı var. Bu üç bakan yardımcısının, bölgedeki illerden olmalarına rağmen, köken olarak Kürt olup

olmadıkları bilinmiyor, zira bu illerde Türk, Arap ve Kürt kökenli vatandaşlar karışık yaşamaktadırlar. Fakat yine de bazı illerdeki yüksek sayılar dikkat çekmektedir. Gelin o illerin bazılarına grafik üzerinden tekrar bakalım.

Grafikte 7 bakan yardımcısı ile Trabzon, İstanbul ve Ankara'yı da geride bırakmaktadır. Üç Bakan ve yedi Bakan yardımcısıyla Trabzon'un bu denli önde olması düşündürücüdür. Bu fark sadece hükümet partisinin seçimlerde bu ilden aldığı oy oranları ile açıklanamaz, çünkü hükümet Türkiye'deki birçok ilde çoğunluk oyuna sahip olduğu için 17 yıldır iktidarını sürdürebilmektedir.

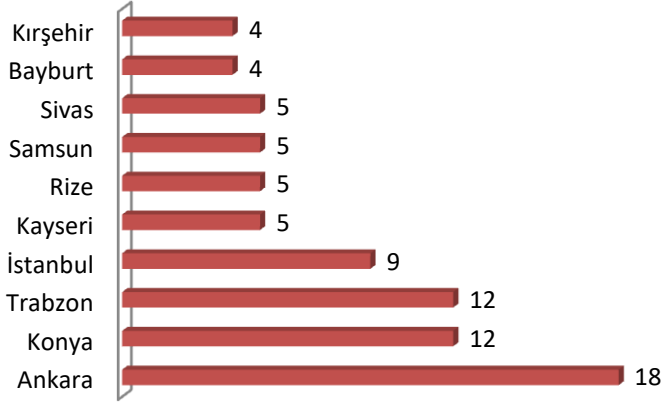
Trabzon'un özelliği iktidarın milliyetçi tonunu göstermesi açısından önemlidir. Her coğrafyanın ve iklimin insan psikolojisi ve iletişim tarzları üzerinde etkileri farklı çalışmalara konu olduğu için bilinen bir gerçektir.

Mayıs 2020 Genel Müdürlerin Doğum Yerleri Tablosu					
Sıra	Doğum Yeri	Sayı	Sıra	Doğum Yeri	Sayı
1	Ankara	18	26	Kocaeli	2
2	Konya	12	27	Malatya	2
3	Trabzon	12	28	Afyonkarahisar	1
4	İstanbul	9	29	Aksaray	1
5	Kayseri	5	30	Bitlis	1
6	Rize	5	31	Bursa	1
7	Samsun	5	32	Denizli	1
8	Sivas	5	33	Düzce	1
9	Bayburt	4	34	Erzincan	1
10	Kırşehir	4	35	Eskişehir	1
11	Çorum	3	36	Giresun	1
12	Erzurum	3	37	Hatay	1
13	Gaziantep	3	38	Isparta	1
14	Gümüşhane	3	39	Karaman	1
15	İzmir	3	40	Kars	1
16	Kahramanmaraş	3	41	Kırıkkale	1
17	Ordu	3	42	Kütahya	1
18	Yozgat	3	43	Manisa	1
19	Zonguldak	3	44	Mersin	1
20	Adana	2	45	Nevşehir	1
21	Amasya	2	46	Osmaniye	1
22	Artvin	2	47	Sakarya	1
23	Balıkesir	2	48	Tokat	1
24	Elazığ	2	49	Uşak	1
25	Kastamonu	2	TOPLAM		144

Kamu Yönetiminde Karadenizlilerin bu denli yoğun olmaları, iktidarın ülkeyi yönetirken nasıl bir milliyetçi tonu tercih ettiğinin göstergesidir. Yani bu tesadüf değil, bilinçli bir seçimdir. Nihayet bürokrasinin diğer kademelerinde de bunun yansımaları benzer şekilde görülmeye devam edecektir.

Yukarıdaki tabloda 144 Genel Müdür ve emsal durumdaki Kurum Başkanı'nın doğum yerleri listelenmiştir. 144 Yönetici kadrosu içinde Kürt kökenli illerden doğmuş birilerini görebiliyor musunuz? Hadi Bakan sayısı 16, Bakan Yardımcısı sayısı 54, yani bu kademelere Kürtler giremedi, 144 Genel Müdülden biri de mi Kürt olmaz? Bu düşündürücü değil mi? Bu liyakate sahip bir tane dahi Kürt yok mu?

Genel Müdürlerin Doğum Yerleri ve Sayıları

Grafikte çok sayıda Genel Müdür çıkaran illerin bazıları yansıtılmıştır. Bunlar arasında Trabzon, Rize, Bayburt, Samsun gibi Karadeniz illerinin yanı sıra ilk sıraları paylaşan diğer illerin de incelenmesi gerekir. Ne oluyor da bu illerden olunca (Ankara, İstanbul kalabalık oldukları için belki makul karşılanır, ancak İzmir'in olmaması da düşündürücü) Kamu Yönetiminde yükselebiliyorlar?

Genel Müdür yardımcıları ve Daire Başkanları için bu çalışma genişletilebilir. Tablonun çok da farklı olmadığını, daha alt düzeyde oldukları halde, bu makamlarda da Kürtlerin ya hiç yer almadıklarını ya da istisnai oranda

yer aldıklarını çalıştığım bakanlıktan ve arkadaşlarımla çalıştıkları bakanlıklardan biliyorum. Bunları listelemek için ayrıca bir çalışma yapmak, ya da bu tür listeleri ve tabloları daha çok çoğaltmak fazladan bir şey ifade etmez. Bilgileri listelenmiş yönetim kadrolarında Kürtlerin mevcudiyeti yeterli bilgi vermektedir.

Ya birileri tüm Kürtleri fişlemiş, sırf Kürt oldukları için, devletin etkin bir makamına gelmemeleri için dosyalarına notlar koymuş, ya da Kürtler bir bütün olarak, ispatlanmazsa dahi, belgelenmezse dahi (çünkü belge kıvrıntısı bile olanlar veya şüphesi bile olanlar hemen içeri tıkılıyor) potansiyel “terörist” olarak fişlenmiştir. Hangi partiye oy verdikleri hiç önemli değildir, bakın hükümet eden partiye başından beri oy veren önemli oranda bir Kürt nüfus var. Onlar bile yetkili makamlarda yer alamamış.

Şimdi düşünün, kendi devletinizde bir memursunuz, liyakatlisiniz, çalışkansınız, ahlaklısınız, vasıflısınız, eğitimlisiniz, tecrübelisiniz.... Vs. fakat bir türlü kariyerinizde ilerleyemiyorsunuz! Neden? Çünkü Kürt’sünüz! Sizin bir yanlışınız yok, bir suçunuz yok, olsa zaten acımayacaklar ve derhal sizi o işten atıp kendi adamlarından birini o kadroya yerleştirecekler. Kusursuz şekilde işinizi yapıyorsunuz, tek kusurunuz Kürt olmak!

Bu çok mu önemli diyeceksiniz belki. Yani “bürokraside Genel Müdür olmak, Daire Başkanı olmak çok mu önemli, hatta devlette işe girmek çok mu önemli, birçok insan devlet kademelerinde çalışmıyor, ne var bunda” diyeceksiniz belki. Size neden önemli olduğunu ve ne kadar önemli olduğunu anlatayım: düşünün, üniversite mezunusunuz, bir arkadaşınızla aynı okuldan gelip aynı gün işe başladınız. Aynı işleri yapıyorsunuz ve aynı performansa sahipsiniz. Hatta siz boş zamanlarınızda yüksek lisans yaptınız, dil öğrendiniz, doktora yaptınız vs. ancak arkadaşınız boş zamanlarında kahveye gitti, pikniğe gitti, gezdi tozdu. Zaman içinde evlendiniz, aile kurdunuz ve birer çocuğunuz oldu. Bu arada arkadaşınız terfi etti ve Daire Başkanı oldu, siz hala yerinizde sayıyorsunuz. Arkadaşınız Daire Başkanı olduğu için maaşı sizin maaşınızın iki katına çıktı. Ona bir lojman tahsis edildi ve oraya taşındı, sembolik bir kira, sembolik bir yakıt bedeli ile merkezi bir yerde oturmaya başladı. Siz ise arkadaşınızın maaşının yarısı kadar olan maaşınızdan üçte birini kira ve yakıt için harcıyorsunuz. Arkadaşınız çocuğunu özel okula verdi, siz takviye olsun diye dershaneye bile gönderecek parayı bulamıyorsunuz. Arkadaşınızın sofrasına gelen yemekler ile sizin sofranıza gelen yemeklerin kaliteleri bariz şekilde değişti. Arkadaşınız çocuğuna marka ayakkabılar, kıyafetler alıyor, siz çocuğunuzun delinmiş ve su alan ayakkabısını değiştirirken bile kaç ay bekliyorsunuz. Arkadaşınız bir yıl

sonra lüks bir araba çekti, siz servis aracından gayet memnunsunuz, en azından işe gidip gelebiliyorum, buna da şükür, bunu bulamayanlar da var diye kendinizi teselli ediyorsunuz.

Birkaç yıl sonra arkadaşınız Genel Müdür atanıyor ve siz hala yerinizde sayıyorsunuz. Bu arada arkadaşınızın maaşı sizin maaşınızın üç katıdır artık. Üstelik arkadaşınız artık makam arabası ile lojmanından alınıp işe eskort eşliğinde getiriliyor. Arkadaşınız sırf maaşından biriken paralar ile iyi bir siteden bir daire alıyor, yetmiyor bir de yazlık alıyor. Siz ise TOKİ'den kuraya katılıyorsunuz kaç defadır. Şayet TOKİ kurasından isminiz çıkarsa, toplu konuttan 100 metre kare bir ev almayı hayal ediyorsunuz. Çünkü ancak onu ödeyebilirsiniz. Tabi kura size çıkarsa. Şansınıza küsün, ne diyelim.

Sizin çocuğunuz üniversiteye kendi çabası ile hazırlanıp iyi bir Mühendislik programına yerleşiyor, fakat siz ona harçlık verirken bile zorlanıyorsunuz. Arkadaşınızın çocuğu doğru dürüst bir puan alamıyor ve özel üniversitede sizin çocuğunuzun kazandığına benzer bir mühendisliğe yerleştiriliyor ve her yıl bir torba para harcanıyor. Sizin çocuğunuz okula servisle gidiyor, arkadaşınızın çocuğu özel spor arabasıyla gidiyor.

Sizin çocuğunuz ile arkadaşınızın çocuğu aynı yıl mezun oluyorlar. Sizininki KPSS'ye giriyor, iyi bir puan alıyor ve

atanmayı bekliyor iki yıldır. Bu arada sigortasız ve düşük ücrete bulabildiği işlere koşarak gidiyor çocuğunuz. Arkadaşınızın çocuğu, geniş iş ve bürokrasi çevresinden dolayı, bir bakanlığın işlerini yapan bir firmada iyi bir ücretle işe başlıyor.

Bu hikayeyi daha da uzatabiliriz, fakat gerek yok. Yani bir memur için yükselmek demek, sofraya gelecek yemeğin niteliğidir. Bir memur için yükselmek alınacak maaşın miktarıdır. Bir memur için kariyerinde ilerlemek kiradan kurtulmaktır, düzgün bir arabaya binebilmektir, çocuğunu geleceğe hazırlamaktır, çocuğuna emsalleri gibi kıyafet alabilmektir, harçlık verebilmektir...

Bir memur için yükselmek itibarıdır. Bir memur için arkadaşları yükselirken kendisi yerinde sayıyorsa çevresinin, dostlarının hatta eşinin ve çocuklarının gözünde yıpranan itibarıdır. Çünkü herkes dünyalığını yapmıştır ve bir tek siz yerinizde sayıyorsunuz. Herkes evini barkını almış bir tek siz hala kiradasınız. Herkes ilerlemiş bir tek siz sünepesiniz, beceriksizsiniz, hatta çocuklarınıza bile kötü örneksiniz. Sizin çocuklarınıza bile yükselen arkadaşınızın çocuklarına özenir, onların babalarına hayranlık duyarlar.

Ayrıca mesele sadece maddi ve sosyal kazanımlar değildir. İnsanlar işlerinde başarılı olmaya ihtiyaç duyarlar. İnsanlar kendilerini motive etmek için,

kendilerine özsaygıları, özdeğerleri için başarılı olduklarının göstergelerine ihtiyaç duyarlar. İnsanlar başarının kriteri olarak ilerlediklerini, yaptıklarının karşılığını görmek isterler. Çalışıyor, çalışıyor ve yerinizde sayıyorsanız, patinaj yapıyorsanız, hangi motivasyonla çalışmaya, üretmeye, öğrenmeye, kendinizi yenilemeye devam edeceksiniz?

Oysa siz arkadaşınızdan çok daha başarılısınız, çok daha çalışkansınız, çok daha vasıflısınız, daha fazla fedakarlık yapmış, yüksek lisans yapmış, dil öğrenmiş, doktora bile yapmışsınız. Siz çok daha üretkensiniz. Tek bir kusurunuz var, Kürt'sünüz.

Liyakat mi dediniz? Hikaye!

Kürt iseniz, bu ülkede size bazı kademeler kapalıdır (istisnalar hariç ve onların da arkalarında ne var gerçekten merak ediyorum).

Diplomaside Kürtler

2013 yılında doktora tezim için saha çalışması yaparken, mülakat sorularından biri “sizce Kürtler devlete her makama rahatça gelebiliyorlar mı, mesela Türklere eşit oranda Büyükelçi, Vali, Kaymakam olabiliyorlar mı?” şeklindeydi. Soruyu sorduğum Kürt kökenli Milletvekillerinden biri “ne Büyükelçisi, Büyükelçinin şoförü bile olamıyorlar” şeklinde cevap vermişti. O zaman çalışmam sadece algı üzerineydi ve durumun böyle algılanıyor olmasını normal karşılamıştım. Algı biraz abartılı olabilir nede olsa. Çünkü algı farklı şeylerden beslenir ve kanıtlara dayanması gerekmez.

Şimdi üzerinden 7 yıl geçti ve bu süre içinde bu soru sürekli aklımı kurcalamaya devam etti. Acaba gerçek veriler nasıldır? Acaba gerçekten Kürtlerin bazı makamlara gelmesi engelleniyor mu? Bu konuda bir araştırma yapmak gerekiyordu. O araştırmayı da başka biri yapabiliirdi. Biri böyle bir araştırma yapıp yayınlasaydı bana da sadece onu okumak kalırdı ve bu merakımı çok daha az emekle gidermiş olurdu. Fakat kimse yapmadı, zor iş bana kaldı.

Elçiliklerin tümü için tek tek web sayfalarına baktım ve büyükelçilerin doğum yerlerini bir tabloya aktardıkça hayretim artıyordu. Keşke algılar veriler ile desteklenmeseydi, keşke söylenenler sadece önyargı ve

dedikodu olsaydı diye düşünüyor insan. İnsan iyimser olanı düşünmeye eğilimlidir. Böyle bir ayrımcılık olduğunun işaretlerini görmektense görmemeyi tercih ediyor insan. O zaman iş daha kolay oluyor. O zaman “bunların tamamı safsata, boş ve karşılıksız önyargı, kötü niyetli, propaganda amaçlı söylenti” deyip hayatına kaldığı yerden devam eder, liyakat ve adalete güvenle, devletin müşvik babalığına güvenle vasıflarını geliştirmeye odaklanırdı. Fakat şimdi neye inanacağını, ne için çalışacağını, ne için vasıflarını geliştireceğini bilemiyor insan.

BÜYÜKELÇİLERİN DOĞUM YERLERİ TABLOSU (NİSAN 2020)					
SIRA	DOĞDUĞU YER	SAYI	SIRA	DOĞDUĞU İL	SAYI
1	Ankara	50	21	Brüksel	1
2	İstanbul	13	22	Burdur	1
3	İzmir	5	23	Bursa	1
4	Adana	3	24	Çanakkale	1
5	Amasya	2	25	Erzurum	1
6	Erzincan	2	26	Eskişehir	1
7	Hatay	2	27	Giresun	1
8	Konya	2	28	Gümüşhane	1
9	Londra	2	29	Isparta	1
10	Mersin	2	30	Kastamonu	1
11	Ordu	2	31	Kıbrıs	1
12	Paris	2	32	Kütahya	1

13	Sakarya	2	33	Malatya	1
14	Trabzon	2	34	Mexico	1
15	Ağrı	1	35	Samsun	1
16	Aksaray	1	36	Siirt	1
17	Almanya	1	37	Tekirdađ	1
18	Ardahan	1	38	Yalova	1
19	Artvin	1	TOPLAM 115		
20	Bingöl	1			

Düşünsenize, Bođaziçi Üniversitesinde Uluslararası İlişkiler bölümünü iyi derece ile bitirmiş, çok iyi düzeyde İngilizce ve Fransızca bilen, KPSS'den 98 puanı olan bir tanıdığım vardı. Üç yıl Dışişleri Bakanlığına meslek memuru olarak girmek için didindi durdu. Büyükelçi olmayı hayal ediyordu. Gerekli tüm vasıflara sahipti ve çok iyi bir puan almıştı. Fakat bir türlü giremedi o kapıdan ve sonunda ülkeyi terk edip Paris'e gitti. Daha sonra ne yaptı, onun için daha iyi mi oldu, daha kötü mü oldu bilmiyorum, ancak vasıflı bir insan daha bu topraklardan istemeye istemeye kaçır gibi göçtü. O göçüp giderken devletine inancını da yitirdi, hayallerini çöpe atıp gitti. Çünkü gittiği yerde onu Büyükelçi yapmayacaklar. Başka bir ülkenin büyükelçisi olmak için oranın vatandaşı olmak gerekiyor ve kendisinin vatandaşı olduğu ülke ona bu şansı vermemişti. O yıllardır hazırlandığı geleceğini geride bırakmış, belki bir kafede garsonluk yapmaya, belki onca vasfına rağmen tezgaharlık yapmaya gitti. Fakat aklında hep bir soru

kalmıştır mutlaka “acaba bana vermedikleri büyükelçilik payesini kime veriyorlar, acaba ne yapsaydım, nereli olsaydım şansım olurdu?” diye düşünmeye devam ediyordur muhtemelen.

İşte onun sorularının cevabı yukarıdaki tabloda, Nisan 2020 itibari ile görevde olan 115 Büyükelçinin 50’si Ankaralıydı. Tabloda bu oran bile yeterince düşündürücüydü. Hatta Londra, Paris, Meksiko, Brüksel, Kıbrıs doğumlu Büyükelçiler bile vardı. Hayret! Siirt, Ağrı, Bingöl’den birer kişi vardı. Bunların köken olarak Kürt olup olmadıkları belirsizdi, ancak Kürt olsalar bile hepi topu 115’te sadece üç kişi. Fakat daha da düşündürücü olan neredeyse yarısına yakını Ankara’dan olmaları ve bazılarının başka ülkelerden olmalarıydı. Acaba bunların büyük kısmı Büyükelçi ailelerinin çocukları mıydı? Acaba babaları o yurtdışındaki görevdeyken veya Ankara’da Bakanlıkta görevdeyken doğdukları için mi çoğunluğu Ankara doğumluydu? Bu bile başlı başına bir araştırma konusu olmayı hak etmektedir. Belki bir başkası bu konuyu araştırır.

Sonuç olarak tablodan görüldüğü üzere Kürtler devlette her şey olamıyor. Devletlerini temsil etmek için bir dış devlette Büyükelçi olamıyorlar. Şoförleri olabiliyorlar mı bunu ancak bakanlık personel başkanlığı bilir, çünkü şoförlerin özgeçmişleri web sayfalarında yayınlanmıyor.

Kasıtlı veya tesadüf, ancak durum budur. Bu tablo ayrımcılık algısını beslemektedir. Artık tanıdığınız bir Kürt'e "Kürtler devlette her şey oluyor" derken bu tabloyu hatırlayacağınızı umuyorum.

Kamu Yönetimi Koltuklarında Kürtler

Vali, bir ilin devlet adına yönetilmesi için ildeki en üst düzey yetkilidir. Bir Kaymakam da ilçedeki en üst düzey yetkilidir. Mevzuattaki yetki ve sorumluluklarını buraya aktaramayacağım, ancak bir il ve ilçede Vali ve Kaymakam, devleti çağrıştıran her şeydir, bir anlamda devlet babadır diyebiliriz.

Farz edelim ki Mehmet Hakkari'nin bir ilçesinde henüz ortaokula giderken Kaymakamın ve Valinin görev ve yetkilerini ders sırasında öğreniyor. Çocuk aklıyla, büyüyünce ne olacağı konusunda, önce bulunduğu ilçenin en üst düzey yetkilisi olan Kaymakam olmayı hayal ediyor. Sonra Valinin Kaymakamdan daha yetkili olduğunu ve ilin ilçeden daha büyük olduğunu öğreniyor. O zaman Vali olmayı kendisine hedef olarak seçiyor. Artık bundan sonra kendisine “büyüyünce ne olacaksın” diye soranlara, hiç tereddütsüz ve kararlı bir ses tonu ile “büyüyünce Vali olacağım” diye yanıt verir.

Mehmet zekidir, çalışkandır, ahlaklıdır. Ailesi yoksuldur ve köyde yaşamaktadır. Mehmet'in köyünde o dönem okul yoktur ve ilçedeki yatılı okula gönderilmiştir. Çocuk yaşta annesini, ailesini özlemektedir. Daha yatağını toplamayı bile doğru dürüst beceremeyen, kıyafetlerini katlayıp dolaba yerleştirmeyi bilmeyen yaşta iradeli bir şekilde hayata tutunur ve azimle çalışır. Kendisine

verilen dersleri öğrenmek için canla başla uğraşır, sınıfının en başarılı öğrencisidir. Hatta bir süre sonra okulun en başarılı öğrencisi olarak sivrilmeye başlar.

Onun hedefi büyüktür, en büyüktür. Onun hedefi Vali olmaktır. Liseye de aynı hevesle başlar ve birinci sınıftan itibaren gelecek hedefine odaklanarak üniversiteye hazırlanmaya başlar. Araştırmıştır, Vali olmak için her ne kadar ön koşul olmasa da, önce kaymakam olması ve bunun için de Kamu Yönetimi okuması gerektiğini öğrenmiştir. Böylece gerekli tüm eğitimleri buradan alır ve avantajlı olur. Mehmet üniversite sınavında çok iyi bir puan alarak istediği okula ve bölüme girer. Üniversitede de diğer arkadaşları arada bir eğlenirken, kız arkadaşları ile kafelere takılır iken o durmadan ders çalışır, dil öğrenir. Okulu birincilikle bitirir ve hiç ara vermeden yüksek lisans yapmaya başlar ve kısa sürede onu da bitirir. Bu arada KPSS sınavına da hazırlanmıştır ve yüksek lisansı biter bitmez KPSS sınavına girer. İlgili alanda çok iyi bir puan alarak atanmayı bekler.

Artık Kaymakam olarak atanması an meselesidir. Önce aday olarak alınacak, yurt dışına gönderilecek ve orada yurtdışı deneyimi ile birlikte yabancı dil pratiğini kazanacak ve ek dersler alacak, ardından Kaymakam olarak kendi okuduğu ilçeye benzer bir ilçede göreve başlayarak uzun zamandır hayal ettiği işleri yapacak.

Mehmet bir süre birkaç ilçede Kaymakamlık yaptıktan sonra başarısı ve ahlakı ile kendisini kanıtlayacak, ardından Vali olarak atanacaktır. Ne de olsa liyakat gereği böyle olması gerekir. Ne de olsa adalet ve eşitlik gereği böyle olmasını bekler. Bekler, bekler, bekler... Ancak bir türlü atanmaz.

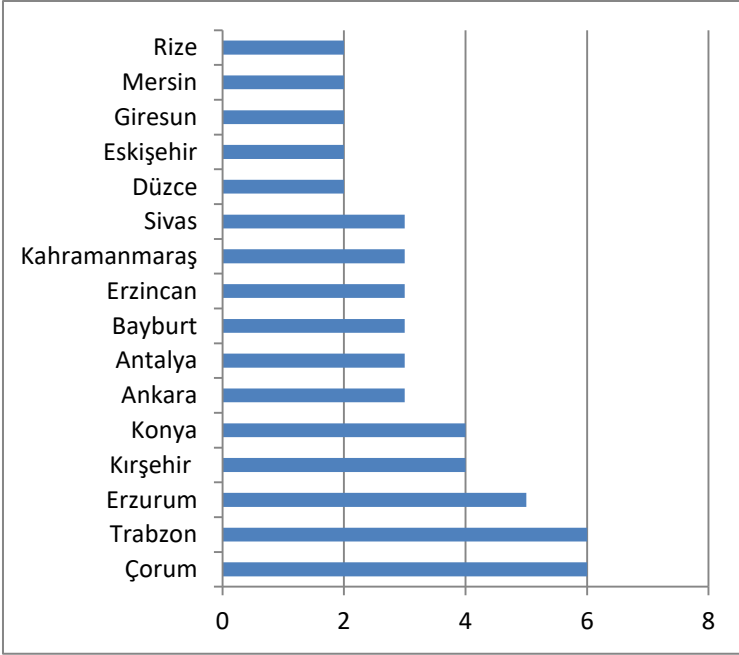
Sonra Mehmet'e birileri Kürt olduğu için atanmadığını ve atanmayacağını söyler. "Seni asla Vali yapmazlar, ağzınla kuş tutsan bile bu iş olmaz, sen doğuştan Kürt doğmakla kaybetmişsin" derler. Mehmet buna inanmaz ve Kaymakamlar ile Valilerin kökenlerini araştırır. Ne bulacak bir bakalım:

Türkiye'de 81 il vardır ve her birinde doğal olarak bir vali vardır. 922 ilçe vardır ve haliyle 922 Kaymakam vardır.

Görev Başındaki Valilerin Doğum İlleri Tablosu					
Sıra	Doğum İli	Sayı	Sıra	Doğum İli	Sayı
1	Çorum	6	23	Bingöl	1
2	Trabzon	6	24	Bolu	1
3	Erzurum	5	25	Bursa	1
4	Kırşehir	4	26	Çanakkale	1
5	Konya	4	27	Diyarbakır	1
6	Ankara	3	28	Edirne	1
7	Antalya	3	29	Elazığ	1
8	Bayburt	3	30	Gümüşhane	1
9	Erzincan	3	31	Iğdır	1
10	Kahramanmaraş	3	32	İstanbul	1

11	Sivas	3	33	İzmir	1
12	Düzce	2	34	Kayseri	1
13	Eskişehir	2	35	Kilis	1
14	Giresun	2	36	Malatya	1
15	Mersin	2	37	Mardin	1
16	Rize	2	38	Muş	1
17	Adana	1	39	Ordu	1
18	Adapazarı	1	40	Sakarya	1
19	Amasya	1	41	Samsun	1
20	Ardahan	1	42	Tokat	1
21	Aydın	1	43	Yozgat	1
22	Batman	1	44	Zonguldak	1

Mehmet bakar ki 81 ilin Valileri 44 ilden seçilmiştir. Ne var bunda der, her ilden bir Vali seçilmesi gerekmez ki, tesadüfen olabilir, ne de olsa 81 il sadece diye düşünür. Gerçi bazı illerde sayının fazla olması dikkatini çeker ve o illere bir kez daha bakar.

Mesela Çorum ve Trabzon'dan altışar Vali çıkmıştır. Erzurum'dan beş, Kırşehir ve Konya'dan dörder Vali var. Yine de bu dağılım tesadüf olabilir, bunun için daha çok veriye bakmak, yani Kaymakam verilerine bakmak gerektiğini düşünür.

KAYMAKAMLARIN DOĞUM YERLERİ TABLOSU						
İL ADI	Nüfus (1000)	N.Gör. Kay.	MV Sayısı	MV oranla Kaymakam Sayısı	Mevcut Kaymakam Sayısı	Fazlalık Eksiklik
Bayburt	16	0	2	3	9	6

Elazığ	174	2	5	8	26	18
Ardahan	57	1	2	3	8	5
Rize	207	3	3	5	25	20
Erzincan	79	1	2	3	8	5
Çorum	242	3	4	6	20	14
Kırşehir	88	1	2	3	7	4
Sivas	269	3	5	8	20	12
Gümüşhane	105	1	2	3	7	4
Artvin	139	2	2	3	9	6
Erzurum	768	10	6	9	46	37
Çankırı	120	2	2	3	7	4
Yozgat	320	4	4	6	18	12
Kastamonu	234	3	3	5	11	6
Trabzon	808	10	6	9	37	28
Giresun	318	4	4	6	13	7
Osmaniye	270	3	4	6	11	5
Hakkari	205	3	3	5	0	-5
Iğdır	60	1	2	3	0	-3
Tunceli	50	1	1	2	0	-2
Van	1.124	14	8	12	3	-9
Diyarbakır	1.732	22	12	19	7	-12
Şanlıurfa	2.036	26	14	22	9	-13
Batman	152	2	5	8	1	-7
Şırnak	431	6	4	6	3	-3
Mardin	829	11	6	9	7	-2

922 Kaymakamdan 902'sinin doğum yerlerine tek tek bakan Mehmet yukarıdaki tablo ile karşı karşıya gelir.

Tabloda bazı illerden çok sayıda Kaymakam çıktığını, bazı illerden ise ya sıfır ya da çok az sayıda Kaymakam çıktığını görür.

İyi de neye göre bileceğiz hangi ilde kaç Kaymakam çıkmasının normal olduğunu diye düşünür Mehmet. Bunun ölçüğü, kriteri nedir? (bu hesaplamanın açıklaması daha önce yapıldı, buraya da dipnot olarak aktarıldı).¹

Gelin Mehmet ile beraber tabloya birlikte bakalım. Tablonun en son sütunundaki veriler, milletvekili sayılarına oranla olması normal karşılanacak Kaymakam sayısından ne kadar artı ve eksi yönde sapma olduğunu göstermektedir.

Tabloda bazı illerin, örneğin milliyetçi Türk kökenli illerden Erzurum'a normalde 9 kaymakam kontenjanı düşerken 46 Kaymakam Erzurumlu ise, aynı şekilde bu durum Trabzon, Rize, Bayburt, Elazığ, Sivas, Yozgat,

¹ Buna göre illerin milletvekili kontenjan sayılarını, 600 milletvekili sayısını örneğin 922 kaymakam için hesapladığımızda, $922/600=1,537$ gibi bir katsayı elde edilir. Bu katsayıya göre 30 milletvekili kontenjanı olan bir ilde ($30 \times 1,5=45$) 45-46 kaymakam çıkması tam bir denklige yakın olurdu. Ancak böyle milimetrik hesaplamalar gerçekçi olmadığı için bundan daha büyük sapmalara bakmak gerekirdi. Bunun için bu hesaplanan katsayıdan en az 3 kat sapma varsa ve bu istisnai sayılmayacak şekilde tekrarlanıyorsa, yani Kürt kökenli iller ile milliyetçi Türk kökenli iller arasında bu makul şekilde tekrarlanıyorsa bu anlamlı olurdu.

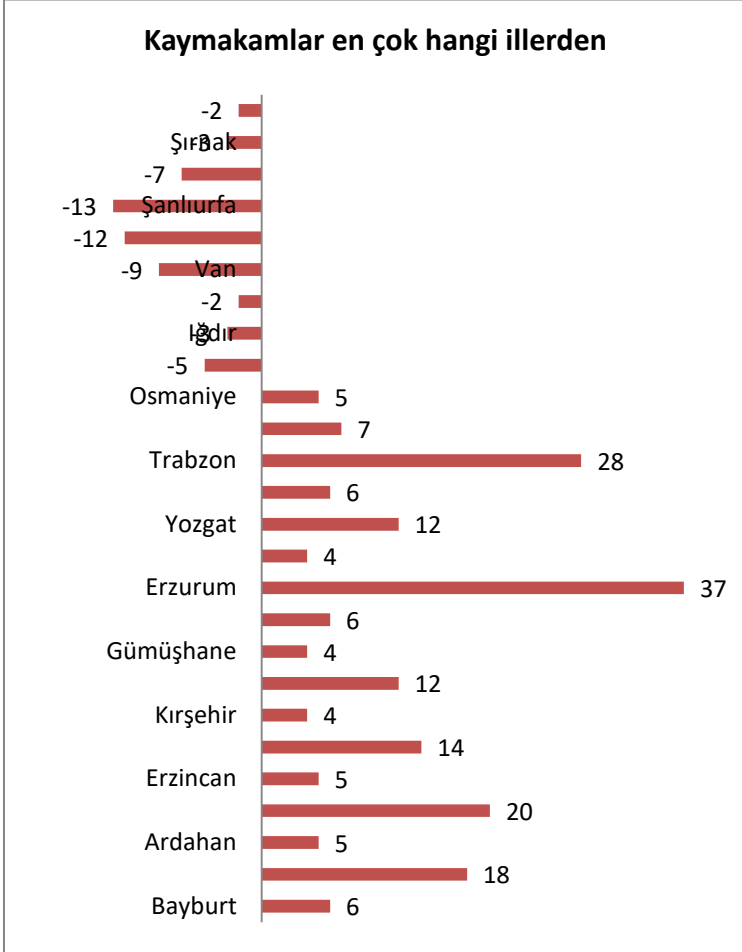
Çankırı, Ordu gibi illerde benzer yüksek oranlarda tekrarlanıyorsa, buna karşın Diyarbakır, Van, Hakkari, Şırnak, Mardin gibi illerde tam tersi bir durum tekrarlanıyorsa o zaman rastgele bir dağılımdan söz etmek güç olur.

Örneğin 207 bin nüfuslu Rize'den 25 Kaymakam çıkıyor, 205 bin nüfuslu Hakkari'den sıfır kaymakam çıkıyor. 2 milyon nüfuslu Şanlıurfa'dan 9 kaymakam çıkıyor, 768 bin nüfuslu Erzurum'dan 46 Kaymakam çıkıyor.

Türk kardeşlerim, şimdi empati yapın lütfen! Kendinizi Mehmet'in yerine koyun. Mehmet karakterini kurgusal olarak yazdım. Fakat isimleri farklı, hayalleri Mehmet'inki gibi kurgusal olmayan birçok kişiyi bizzat tanıdım. Empati yapın ve Mehmet'in yerine siz olsanız ne hissedersiniz? Biri karşınıza çıkıp "Kürtler devlete her yere gelebiliyor" derse, onca çöpe gitmiş emekle, onca yıkılmış hayal ile ona içinizden ne dersiniz?

Türk kardeşim, kardeşlik lafta kalmamalı, sözde kardeşlik olmamalı. Kardeşlik samimi olmalı, insan kardeşine adil davranmalı. Babadan kalma tarlayı paylaşırken veya fındık bahçesinden gelen hasılatı paylaşırken, cebinde beş kuruş olmadığı halde, işsiz aşsız olduğun halde, durumu senden hayli iyi ağabeyin o fındık gelirini seninle paylaşmaz ise, sana payını vermez ise ne hissedersin?

Ağabeyinin sana söyleyeceği kardeşlik söylemleri senin için ne ifade ederdi?

Grafikte Kürt kökenli illerin eksi değerleri, o illerde normalde olması gereken o il doğumlu Kaymakam

sayısının o oranda başka bir yere verildiğini gösteriyor. Grafikte artı değerlerde görülenler de diğer illerin kontenjanlarından fazladan aldıkları Kaymakamlıkları gösterir.

Demek ki Mehmet yanlış bir hayal kurmuş. Mehmet Kaymakam, ardından Vali olma şansını, sırf doğum yerinden ve etnik kökeninden dolayı daha doğarken kaybetmiş. Sizce de öyle mi?

Yoksa bazı illerden doğanlar, bir suça bulaşsın veya bulaşmasın, sırf o ilden doğmuş diye, doğuştan suçlu mudur?

Bu tablonun başından beri böyle olmadığını, her zaman böyle olmadığını, sırf bir dönemlik tesadüf sonucu böyle olduğunu düşünmek istiyoruz. Biz bu ülkenin vatandaşı Türkler ve Kürtler olarak, birbirimize komşuluk, iş ortaklığı, sınıf arkadaşlığı, hısımlık yaparken kardeşliğimize gölge düşürülmemesi gerektiğine inanıyoruz. Bizim birbirimizle boğuşmaktan daha önemli işlerimiz olmalı. Bir birimizi boğazlamaktan biz kazanmıyoruz, sadece kaybediyoruz. Kavgamızdan kazananları sevindirmemeliyiz. O zaman bu verilerin sadece tesadüf olmasını diliyorum ve kısa sürede düzeltilmesi için hep birlikte aynı hassasiyeti göstereceğimizi umuyorum.

Kürtlerin Tamamını mı “Güvensiz”?

Bu bölümde güvenlik bürokrasisindeki durum değerlendirilmektedir. Veri olması açısından da il emniyet müdürlerinin doğum yerleri incelenmiştir.

Sıra	İl	Müdür Sayısı	Sıra	İl	Müdür Sayısı
1	Ankara	11	19	Adıyaman	1
2	İzmir	4	20	Afyonkarahisar	1
3	Trabzon	4	21	Aksaray	1
4	Çanakkale	3	22	Amasya	1
5	Elazığ	3	23	Bulgaristan	1
6	Gümüşhane	3	24	Çankırı	1
7	Kırşehir	3	25	Eskişehir	1
8	Adana	2	26	İstanbul	1
9	Denizli	2	27	Kahramanmaraş	1
10	Gaziantep	2	28	Kırıkkale	1
11	Hatay	2	29	Kırklareli	1
12	Kars	2	30	Kütahya	1
13	Kayseri	2	31	Mersin	1
14	Kocaeli	2	32	Nevşehir	1
15	Konya	2	33	Ordu	1
16	Osmaniye	2	34	Rize	1
17	Sakarya	2	35	Samsun	1
18	Sivas	2	36	Yozgat	1

81 ilin Emniyet Müdürlüklerinin web sayfalarına bakılıp derlenen bilgilerden, 71 il emniyet müdürünün doğum yeri bilgisine erişilmiştir. Bu bilgiler yukarıdaki tabloya yansıtılmıştır. Tabloda her ilden doğan birer Emniyet Müdürünün hali hazırda görev başında olması beklenemez elbette. Ancak Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden olan illerin birinde doğmuş hiçbir Emniyet Müdürünün olmaması düşündürücü değil mi?

Askeri yetkililerin, generallerin, ordu komutanlarının doğum yerleri bilgilerini bilmiyoruz, ancak muhtemelen oralarda da Kürt kökenli birileri ya yoktur ya da çok istisnaidir. Acaba devletimiz Kürtleri emniyetli bulmuyor mu? Bir bütün olarak tüm Kürtleri güvensiz mi buluyor? Yoksa buralarda Kürtlere dönük ve Kürtlerin hiçbir şekilde bilmemesi, duymaması, görmemesi gereken stratejiler, kararlar mı alınıyor? Kürtler bir bütün olarak düşman olarak mı görülüyor? Kürtlerin hepsi mi “terörist”?

Bu tablonun açıklaması nedir acaba? İnsan merak ediyor? Bu geçmişten beri mi böyleydi? Gelecekte de böyle mi olacak? O zaman kardeşlik, birlik, bütünlük, beka denince kim ne anlamalı?

Kürt Sorarsa Bölücü Olur, Sen Sorar mısın?

Bir şeyi çok iyi biliyoruz ki, ne Türklerin gidecek başka yurdu var, ne de Kürtlerin. Biz bu coğrafyada, istesek de istemesek de birbirimize mecburuz. En azından mevcut koşullar bunu gösteriyor.

Bu devlet, etnik kökenine, inancına, fikrine bakmaksızın 83 milyonun devletidir ve tüm uygulamalarında böyle olmalıdır. Bir kesim dışlandığını hissederse, devleti kendi devleti olarak görmezse bu birçok sorunu yeşertebilecek, gübreleyebilecek, sulayabilecek bir sorundur.

Türk kardeşim, birlikte yaşama irademiz olduğu sürece Türkiye'nin beka riski yoktur. Ancak bir birimizin hakkının, hukukunun bekçisi olmalıyız. Nasıl âlicenap olduğunu, nasıl adil olduğunu, pratikte de göstermen gerekir. Manzara gördüğün gibidir. Resmi veriler ve rakamlar ile durum bu. Emin ol iş dünyasında da, istihdamda da, banka hesaplarındaki miktarlarda da, ilk 500 şirketin dağılımında da, işe girişlerde de durum buna benzerdir.

Bir Kürt sorunca bölücülük olur. Senden özel ricamızdır. Kardeşliğimizin geleceği, devletimizin bekası için, sen bu tablonun neden olduğunu bir sorar mısın? Bu tablonun düzeltilmesini rica eder misin? Kardeşime böyle

davranma diye hesap sorar mısın? Çünkü bu sorunu
çözse çözse senin duruşun, tavrın çözecektir.

Kürt Sorununun çözümü Türk halkının tavrına bağlıdır.

Yazar Hakkında

GENEL MÜDÜR OLMAYI HAYAL EDİYORDU...

Yazar 2002 yılında memleketi Hakkari’de Türk Telekom’da Pazarlama Müdürü olarak görev yapmaktayken, kadrosunu alıp burada devam etmek yerine, Yüksek Lisans yapmak için Müdürlük görevini bırakır ve Ankara’ya yerleşir. Yüksek Lisans ile birlikte yabancı dil öğrenir, eş zamanlı olarak açık öğretimde ve örgün öğretimde birkaç okul daha okur. Derken Türk Telekom özelleştirildiği için kendisi de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına tayin edilir.

NASIL MÜHENDİS KADROSU ALINMAZIN ÖZEL FORMÜLÜ

Halihazırda Kamu Yönetimi Doktorası, MBA, Endüstri Mühendisliği, İktisat, Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler, Halkla İlişkiler, Elektrik teknikerliği olmak üzere 8 diplomalı bir memurdur.

Halen Tekniker kadrosunda çalıştığı ve 30 yılını doldurduğu için, uzun süredir mücadelesi, Mühendis kadrosu alıp en azından emeklilikte 3600 ek göstergeyle biraz daha az mağdur olmaktır.

Kamuda bir teamül vardır, mühendis kadrosu bulunan kurumlar, bir çalışanları mühendislik diplomasını kuruma verdiğinde, şayet görev alanıyla çok ilgisiz bir alanda

değil ise, yıl içinde unvan yükselme veya unvan değişikliği sınavı yapılarak kendisine Mühendis kadrosu verilir. Yazar %100 İngilizce eğitim veren ve uluslar arası akreditasyonu (MÜDEK) olan bir bölümden Endüstri Mühendisliği diplomasını kuruma vermiştir. Çalıştığı kurum dâhil olmak üzere bakanlıktaki her kurumda Endüstri Mühendisi olarak çalıştırılan personeller vardır.

Yönetmenlik gereği, doktora derecesine sahip olan memurlar, öğrenimle ihdas edilen kadrolara sınavsız atanabilirler. Yani yazar sınavsız olarak Mühendis kadrosuna atanabilir. Fakat atanmıyor. Başka mühendisler için sınavla kadro açılıyor, kendisine sınavla da kadro açılmıyor. Dilekçeyle bu durumu sorduğunda “bizim hâlihazırda yeterince Endüstri Mühendisimiz var, ilave Endüstri Mühendisi ihtiyacımız yok” cevabı veriliyor. Fakat aynı dönemler içinde bakanlığın başka birimlerinde kurum içinden de, kurum dışından da Endüstri Mühendisi alınmaktadır. Yani Bakanlığın Endüstri Mühendisine ihtiyacı vardır, sadece ilgili kişiye kadro vermek istememektedir.

BU ÜLKEDE YENİLENEBİLİR ENERJİ ALANINDA PATENTLERİ OLAN KAÇ KİŞİ VARDIR ACABA?

Yazar yenilenebilir enerji alanında birkaç PATENT belgesine sahiptir. Yani dünyada, enerji üretiminin yeni bir yolunu bulmuş, tıpkı Tesla, Edison ve diğerleri gibi

bunu ispatlamış, patent belgesini de almış ayrıcalıklı bir uzmandır.

Bilindiği üzere dünyadaki zenginliğin önemli kısmı teknoloji üretimlerinden, yani KNOW-HOW bilgisinden gelir. Yani bir telefonun (mesela Aple, Samsung) patenti sizin ise, bir yazılımın (mesela Microsoft) patenti sizin ise, bir aracın (mesela Toyota, Mercedes) patenti sizin ise, o zaman bu işin zenginliği de sizin oluyor. Dünyadaki zengin ve güçlü ülkelerin gücü petrolden değil (ABD, Çin, Japonya, Almanya...) teknolojik üretimlerden, yani patentlerden geliyor.

Yazar Enerji Bakanlığında çalışıyor, Yenilenebilir Enerji alanında birkaç patent belgesinin sahibidir. Yazar patentli buluşlarını hayata geçirmek için yıllardır Bakanlığının yetkililerinden randevu ister ancak bir türlü ulaşamaz. Bakanlıkta Yenilenebilir Enerji ile ilgili bir birime geçip orada çalışmak ister, talebi karşılanmaz. Bunun yerine yer bilimlileri ile ilgili önce MİGEM'e tayin edilir ve uzun süre kendisine masa dahi verilmez. Ardından MİGEM, MAPEG olarak yeniden yapılandırılıp buraya Kariyer Uzmanı kadrosu tahsis edilir, mevcut çalışanların da bir kısmının sınavla Kariyer Uzmanı olacağı yönetmenlikle kararlaştırılır. Yönetmenlik hazırlanıp yayınlanmadan hemen öncesinde Yazar, personel ihtiyacı gerekçesi ile MTA'ya tayin edilir. Yani

yine yer bilimleri ile ilgili bir kurum. MTA'da kendisinin Kamu Yönetimi Doktorası dâhil hiçbir eğitimini dikkate almaz, bir şubenin bürosuna görevlendirir, kısa süre içinde bir dilekçesini bahane ederek yüksek bir disiplin cezası verir, bilgisayarına giriş yetkisini engeller ve emekli olmaya zorlar.

Bu satırları yazarken, 18 yıl önce nice hayaller ile geldiği bölgeye, hayal kırıklıklarını heybesine doldurarak dönmek için tayin dilekçesi vermiştir ve sonucunu beklemektedir.

8 diplomalı, doktoralı, yabancı dil bildiğini belgeleyebilen, patent belgeleri olan, onlarca sosyal projeyi hayat geçirmiş, ondan fazla kitabı yüzlerce makalesi olan bir Hakkarili Kürt, şimdi geri gidiyor.

Genel Müdür Olmayı hayal ediyordu. Şayet liyakati yeterli olursa, eninde sonunda hedefine ulaşacaktı. Şimdi 30 yıl önce işe başladığı noktaya ve 30 yıl önce başladığı pozisyonda geri dönmek için bile torpil arıyor. Elbette bu kitabın konusu yazarın yaşadıkları değildir, ancak yazarın çalışma hayatı da bu kitapta kamuoyuna gösterilmeye çalışılan ayrımcılığın tipik bir örneği olduğu için burada değinilmiştir. 8 diploma yetmez, doktora yetmez, yabancı dil yetmez, patentlerin, yayınların yetmez, sen Kürtsün! Suçun olsa zaten hapsederdim, suçun yok fakat sen Kürtsün!